

УДК 811.42

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Козачек О.Д., аспірант,
Херсонський державний університет

У статті окреслено основні проблеми, що виникають у процесі перекладу юридичних типів тексту. Через застосування лінгвостилістичного аналізу у статті надаються основні ознаки офіційно-ділового стилю, до якого, зокрема належать і юридичні тексти з подальшим з'ясуванням основних перекладацьких труднощів, що повинен вирішити перекладач у своїй діяльності.

Ключові слова: офіційно-діловий стиль, юридичні тексти, переклад.

В статье очерчены основные проблемы, возникающие в процессе перевода юридических типов текстов. Результаты лингвостиллистического анализа позволяют описать основные признаки официально-делового стиля, к которому относятся и юридические тексты, что позволяет определить круг переводческих трудностей, которые предстоит решить переводчикам в этой области.

Ключевые слова: официально-деловой стиль, юридические тексты, перевод.

Kozachek O.D. LEGAL TEXTS IN TRANSLATIONAL PERSPECTIVE

The article describes the main problems that arise in the course of translation of legal text types. The linguistic analysis allows to determine the peculiar features of legal texts, which are to be preserved in the adequate target text.

Key words: legal texts, legal discourse, translation.

Правове регулювання – найважливіший засіб управління відносинами суспільства. Більшість фахівців різних галузей знань відводять праву глобальну роль у сучасній цивілізації та оцінюють юридичні механізми як новітні та адекватні засоби та форми комунікації сьогодення. Тому в період інтеграції культурних і національно-правових систем дослідження шляхів взаємодії мови, права і культури отримує особливе значення.

Актуальність дослідження. В умовах розвитку зовнішньоекономічних відносин України з іншими країнами світу, що проявляється у розширенні міжнародних контактів, особливої значимості набуває вивчення проблем перекладу юридичних текстів, що дозволить забезпечити взаємодію держав, їх юридичних і фізичних осіб на належному рівні. Зважаючи на важливість правової комунікації, особливу цінність представляє питання про її переведення в інше культурне середовище з адекватною передачею смислового навантаження, зі збереженням домінуючих і другорядних функцій у перекладному тексті. Таким чином, розгляд проблем перекладу правничих/юридичних типів текстів належить до найбільш актуальних проблем сучасної теорії комунікації, лінгвокультурології, теорії та практики перекладу.

Мета статті полягає у визначенні основних проблем, що виникають під час перекладу юридичних типів тексту.

Хоча в сучасному перекладознавстві розширилося коло лінгвістів, перекладачів, що досліджують проблеми перекладу юридичних текстів у їх семантиці та прагматиці (С.В. Власенко, М.Г. Газматов, В.І. Карабан, І.А. Семьонкіна, Т. Супрун, Л.М. Черноватий, О.А. Шаблій, В.В. Шабуніна та ін.), питання адекватності передачі юридичного тексту все ще потребує свого вирішення та більш детального аналізу.

Юридичний переклад – це переклад таких текстів, що належать до сфери права і використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, що розмовляють різними мовами [4].

Оскільки право пов'язане із соціально-політичними та культурними особливостями країни, юридичний переклад являє собою непросте завдання. Для адекватної передачі юридичної інформації мова юридичного перекладу повинна бути особливо точною, ясною та достовірною. Іноді юридичний переклад вважають особливим видом технічного перекладу [4]. Принципова відмінність полягає в особливій відповідальності перекладача юридичних текстів, що наближається до відповідальності при медичних перекладах. Будь-яка помилка або неточність у документах може викликати серйозні юридичні наслідки.

Правовій комунікації властиві офіційний характер, стислість, прагнення до максимальної ефективності та обережність. Усі ці фактори змушують перекладачів юридичних

документів дотримуватися певних традицій їх оформлення при перекладі.

Юридичні тексти, як правило, відносять до офіційно-ділового стилю,

який обслуговує офіційні і дуже важливі сфери людських взаємин: відносини між державною владою і населенням, між країнами, підприємствами, організаціями, між особистістю та суспільством [18].

При перекладі юридичних текстів дуже важливим є відтворення у ПТ усіх особливостей юридичних типів текстів.

Як зазначала Л.М. Алексєєва, жанрове розшарування в офіційно-діловому стилі являє собою досить складну і розгалужену картину [17].

Основна функція офіційно-ділового мовлення – функція соціальної регламентації, тому всі ділові тексти повинні мати однозначне тлумачення, тобто для кожного тексту повинна бути характерна така точність викладу інформації, яка не допускала б різних тлумачень, звідси випливає й вимога бездоганності мовного оформлення [13].

Офіційно-діловий стиль характеризується:

- високою регламентованістю мови (визначений запас засобів вираження і способів їх побудови);
- офіційністю (суворістю викладу; слова зазвичай вживаються у прямому значенні; образність відсутня);
- безособовістю (виключається конкретне і приватне).

Мова законів – це офіційна мова, мова державної влади, якою вона говорить із населенням.

Мова законів вимагає, насамперед, точності вираження думки.

Для мови законів характерні повна відсутність індивідуалізації мови, стандартність викладу. Закон звертається не до окремої, конкретної людини, а до всіх людей загалом, до певних груп людей або навіть до іноземних країн [13].

Переклад юридичних текстів з однієї мови на іншу передбачає не тільки перехід від однієї мови до іншої, але й одночасно перехід від однієї правової системи, представленої у свідомості юриста-перекладача як концептуальної картини юридичної дійсності його країни, до іншого світу права. Так, український термін «право» за значенням і обсягом далеко не завжди збігається з англійським терміном «right», «law». Ключовий англійський юридичний термін «law» відповідає україномовному поняттю

об'єктивного права, означає закон, судочинство, тоді як суб'єктивне право передається словом «right».

Право приховує за кожним словом, використаним юристом, значення, текст, юриспруденцію. Вибору терміна в техніці права надана першорядна важливість.

Функції юридичних текстів вимагають граничної точності, яка досягається, насамперед, використанням термінів, як широко розповсюджених, так і вузькоспеціальних.

Терміни найчастіше позначають:

- найменування документів;
- найменування осіб за професією, станом, виконуваною функцією, соціальним станом;
- процесуальні дії і т. д [14].

Більше того, терміни, синонімічні в одній галузі права, іноді розходяться за значенням в іншій (реєстрація та взяття на облік – облік-registration at the place of residence and registration at the place of stay) [11].

Як указує Т. П. Некрасова, до числа факторів, що ускладнюють юридичний переклад англійською мовою, також належать термінологічні колізії, в рамках яких «стикаються» терміни офіційних перекладних (українських) текстів міжнародних договорів та термінологія сучасного українського права [11].

Перекладач юридичних текстів не має права використовувати різні терміни для однієї ситуації, адже ці помилки можуть спричинити негативні наслідки. Наприклад, складання контрактів вимагає роздумів над використанням кожного терміна, і будь-яке помилкове застосування може спричинити різну інтерпретацію та привести в разі конфліктів до неприємних наслідків.

Наприклад, Центр комерційного права здійснив переклад терміна «договір поставки» англійською мовою. Так, у перекладі Господарського кодексу було застосовано термін «procurement agreement», але у перекладі Цивільного кодексу з'явився «supply agreement» [8].

Вимога граничної точності обмежує можливість синонімічної заміни, оскільки вона викликає зміну відтінків значення. Точність досягається тим, що всі слова використовуються тільки відповідно до їх прямого значення.

Юридичні тексти характеризуються об'єктивністю. Неприпустима найменша можливість вираження суб'єктивної думки особи, що здійснює переклад юридичного документу. Об'єктивність проявляється в повній відсутності емоційно забарвленої лексики.

Об'єктивність викладу породжує таку рису, як офіційність, повна відсутність емоційності. Офіційність юридичних текстів проявляється у відсутності слів у переносному значенні, у відсутності розмовної і жаргонної лексики [20].

Неточність формулювань, викладення будь-яких фактів, відсутність певних реквізитів у документі, неточне слововживання при здійсненні перекладу юридичних текстів заважають здійсненню основної функції права.

При перекладі юридичних текстів необхідно брати до уваги основні принципи техніки складання юридичних текстів, до яких належать:

- принципи точності та визначеності юридичної форми встановлюваних правовідносин: адекватність вираження мовними засобами сутності (концепції) правового рішення, забезпечення точного розуміння (інтерпретації) положень правового акта усіма суб'єктами правовідносин;

- правильність оформлення акта як офіційного юридичного документу;

- точність використання внутрішніх і зовнішніх посилань;

- слідування законам і правилам формальної логіки. Основні закони логіки (тотожність, несуперечливість) використовуються у правотворчості для побудови як правових актів у цілому, так і їх окремих частин і положень;

- дотримання вимог до термінології правових актів, таких як єдність, смислова однозначність, стилістична нейтральність, системність термінології, поширеність, стабільність, доступність, коректність;

- використання юридичної мови та офіційно-ділового стилю. Тексти правових актів повинні відповідати загальним нормам сучасної мови. Функціонально-стилістичні особливості мови права передбачають офіційний характер, документальність, максимальну точність, експресивну нейтральність, безособовий характер, ясність і простоту мовного вираження; економічність використання мовних засобів;

- застосування юридичних конструкцій, стійких схем і моделей, що встановлюють співвідношення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів правовідносин;

- дотримання певних правил використання реквізитів та оформлення правового акта в цілому, а також його структурних частин, використання додаткових структурно-сис-

лових елементів, таких як примітки, таблиці і т. п. Так, початок правових актів зазвичай присвячено висвітленню загальних положень, які можуть встановлювати цілі, завдання та основні принципи регулювання, визначення термінів, що використовуються. Прикінцеві статті нормативних правових актів містять положення про терміни і порядок введення акта в дію, про скасування, зміни та доповнення чинних актів у зв'язку з прийняттям даного нормативного правового акта [23; 20].

Порушення принципів і правил юридичної техніки кваліфікуються як законотворчі помилки. Саме том всі особливості мають бути адекватно відтворені при перекладі юридичних текстів.

Юридичний переклад включає в себе переклад однієї правової системи на іншу. На відміну від просто науки, право залишається національним явищем. Кожне національне право складає незалежну правову систему зі своїм власним термінологічним апаратом, підкреслюючи структуру понять та правил класифікації, джерела права, методологічний підхід та соціально-економічні принципи [26].

Це суттєво впливає на юридичний переклад, коли комунікація здійснюється різними мовами, в різних культурних середовищах та правових системах [19].

У порівняльному праві правові системи, або сім'ї, поділяються на романо-германську (континентальну цивільно-правову), загального права, соціалістичного права, індуського права, ісламського, африканського та далеко-східного права [22, с. 20-31].

Цвайгерт і Кьотц виділяють вісім основних груп: романська, германська, північна, загального права, соціалістична, далеко-східного, ісламського та індуського права. Найбільш впливовими серед них є система загального права та система цивільного права (романо-германська). До системи загального права належать такі країни, як Англія та Уельс, США, Австралія, Нова Зеландія, Канада, деякі з колишніх колоній Англії в Африці, а також Сінгапур, Малайзія. Система цивільного права включає Францію, Італію, Німеччину, Швейцарію, Австрію, країни Латинської Америки, Турцію, деякі арабські країни, Японію і Північну Корею. Існують також змішані системи, до яких належать Ізраїль, Південна Африка, Провінція Квебек у Канаді, штат Луїзіана в США, Шотландія, Філіппіни та Греція. Право ЄС також являє собою змішану правову систему.

Розвиток української правової системи в IX – на початку XIX століть, сприйняття нею візантійської культури, духу пізньоримського права, а також вплив Литовських статутів, Магдебурзького права дозволяють дійти висновку про її корені у романо-германському типі правової системи. Більш ніж 70 років історії радянської України дали підстави віднести її правову систему, як і правові системи республік СРСР, до соціалістичного типу. Після проголошення незалежності правова система України формується на нових засадах як самостійна (в минулому вона складала частину єдиної правової системи СРСР), проте все ще перебуває у стадії перехідного періоду і зберігає деякі риси соціалістичної системи. Водночас за період незалежності України закладено правовий фундамент, що дозволяє стверджувати, що вона входить до романо-германського типу правової системи на правах особливого європейського різновиду [17]. Кожна правова система чи сім'я має свою власну характеристику та мову із власним вокабуляром, який застосовується для висловлення понять, а також технікою для пояснення та перекладу правил [22, с. 19].

Ступінь важкості перекладу юридичного тексту залежить від ступеню спорідненості правових систем [23].

Головною лінгвістичною проблемою юридичного перекладу є відсутність еквівалентної термінології в різних мовах. Це вимагає постійного порівняння правових систем. Зрозуміло, що можна стикнутися з нормами чи правилами, які відрізняються за значенням чи умовами застосування. Але зовсім іншим є те, коли відсутня навіть ціла система норм чи правил [19].

Французький вчений Р. Давід, порівнюючи між собою поняття англійського і французького права, зазначав: «На рівні понять ми також будемо частково дезорієнтовані після того, як не знайдемо в англійському праві таких понять, як батьківська влада, узурфрукт, юридична особа, підробка, непереборна сила тощо. Проте ми зустрінемо такі невідомі поняття, як довірча власність, зустрічне задоволення, естоппель, треспас та інші, які нам ні про що не говорять. Не відповідаючи жодному зі знайомих нам понять, терміни англійського права не перекладаються на інші мови, як і терміни флори та фауни різних кліматів. Коли ці терміни бажають перекласти за будь-яку ціну, їхній смисл, як правило, втрачається...» Проте слід наголосити на тому, що ці слова класика порівняльного права трохи

застаріли, адже все більше із наведених ним термінів знайомі сучасним правникам із країн як загального, так і континентального права і зрозумілі без перекладу [8].

На думку чеських лінгвістів В.Матезіуса і В.Прохазки, передача тексту – це не тільки заміна мови, але й функціональна заміна елементів культури. Така заміна не може бути повною, оскільки вимога передати текст таким чином, щоб він читався як оригінал, навряд чи здійсненна, тому що спричинить повну адаптацію тексту до норм іншої культури [15, с. 183].

Останнім часом у перекладознавстві все більш актуальним постає питання диференційованого підходу до вибору рівня прагматичної адаптації текстів у перекладі. Обсяг і вид коментарів (виноски, пояснення в кінці, уточнення безпосередньо в тексті) залежать не тільки від характеру тексту оригіналу, але й від потенційної читацької аудиторії [21].

Так, у деяких випадках, спираючись на ступінь популярності серед цільової аудиторії певних реалій, перекладачеві слід або пояснювати їх, за умови якщо ці реалії, на його думку, не знайомі рецептору, або залишати без коментарів, маючи на увазі, що рецептор, на якого розрахований даний юридичний текст, добре орієнтується в даному питанні [21].

При цьому важливим фактором є фактор часу і, відповідно, темпоральна обумовлена мінливість оцінки того чи іншого явища, факту і т. д. Іншими словами, те, що раніше було незрозумілим для рецептора та вимагало коментарів, сьогодні може належати до амбівалентних реалій. Таким чином, ми вже говоримо не стільки про репродуктивний переклад, який передбачає еквівалентність текстів, скільки про адаптивний переклад, орієнтований на адекватність.

Питання прагматичної адаптації в перекладі розробляється в XX–XXI ст. у роботах В.В. Демецької [2; 3], О.А. Кальніченко і В.О. Подміногіна [5], В.Н. Комісарова, Ю. Найди, Ньюмарка та інших теоретиків і практиків перекладу, де докладно розбираються її теоретична і методологічна база, а також стратегії, тактики, способи, прийоми, рівні і т. д.

З точки зору В.В. Демецької, адаптивні перекладацькі тексти – це тексти, створені на основі адаптивних стратегій перекладу. У свою чергу, адаптивні стратегії перекладу спрямовані на: 1) переважне використання мовних і культурних моделей реципієнта та 2) прагматичну орієнтацію текстів пере-

кладу на свою (іншомовну і іншокультурну) аудиторію [3].

Адекватний переклад у будь-якому випадку припускає адаптацію. Чим ближче прагматична функція тексту до доміантної, тим більше адаптивних стратегій необхідно використовувати в процесі перекладу. Іншими словами, головний критерій адаптації тексту – це його прагматична орієнтація [2].

В.Н. Комісарів вважає прагматичну адаптацію доречною при завданні досягти заданого комунікативного ефекту. При цьому вчений вважає, що прагматична адаптація тексту виходить за рамки перекладу як процесу створення тексту, комунікативно рівноцінного оригіналу [7].

Під час передачі юридичного тексту досягнення такої адекватності можливо лише, коли сам перекладач володіє «юридичною грамотністю», причому як іноземною, так і рідною мовою [6].

Зважаючи на той факт, що правова комунікація зазвичай переслідує певні цілі, слід дотримуватися функціонального підходу. Необхідно визначити техніку та стратегію для представлення відповідного перекладу. Крім цього, зазначення функції тексту, аудиторії, часу, місця та мотивів зробили б вагомий внесок у чіткість та повноту перекладу [25].

Якщо ж розглядати переклад як міжкультурну передачу, де і джерела, і мова вкорінені у відповідні культури, можна зробити висновок, що перекладач має бути експертом у галузі різних культурних середовищ.

Переклад юридичного тексту будь-якого типу, від законів і договорів до судових свідчень, є практичною діяльністю, яка стоїть на перехресті теорії права, теорії мови та перекладу [24]. Тому дуже важливим є те, щоб перекладач мав основні знання з права та юридичної мови, а також розумів, який вплив це може мати на майбутній переклад.

Юридичні тексти виконують, як правило, пізнавальну та розпорядчу функції. Своєрідність будь-якої національної мови права обумовлюється її органічним зв'язком із відповідною правовою системою конкретної держави. На відміну, наприклад, від математики, хімії, економіки та інших наук, предмет яких у багатьох країнах ідентичний, правознавство і мова права специфічні у зв'язку з тим, що юристи різних країн мають справу з надзвичайно різними сферами предметної діяльності. Переважна більшість юристів займаються національним правом. Виняток становлять фахівці з міжнародного права,

міжнародного приватного та європейського права. Незважаючи на схожість правових систем, насамперед у країнах континентальної Європи, кожна держава має власний правопорядок, специфічні правові норми, традиційні форми і процедури судочинства і мову права з відповідною понятійно-термінологічною системою [9].

Для сучасного перекладознавства характерна тенденція до зближення двох підходів (лінгвістичного та культурологічного), які раніше існували ізольовано один від одного, що, безперечно, пов'язано з новою науковою парадигмою розгляду відносин мови та культури. Зміна статусу перекладу як об'єкта досліджень на рубежі ХХ і ХХІ ст. виразилося в тому, що наука про переклад із суто лінгвістичної перетворилася на міждисциплінарну. Переклад став точкою, де сходяться багато проблем мови і культури, мови і мислення, національного та індивідуального в концептуальній і мовній картинах світу, проблеми жанру і стилю, текстостворення та текстосприйняття, первинність і вторинність текстової діяльності [9].

З даних позицій головна мета перекладача полягає в тому, щоб якомога глибше зрозуміти змістовно-смыслову структуру вихідного тексту (ВТ) і створити в перекладному тексті (ПТ) систему смислів, яка найбільшою мірою корелювала б із закладеною автором у ВТ. Здавна існують два основні методи перекладу, які ще Цицерон і Ієронім визначили як *verbum pro verbo* (слово словом) і *sensus pro sensu* (сєнс сєнсом). Ідеальний варіант – коли і слово, і сєнс були б тотожні або майже тотожні – можливий тільки у разі абсолютної структурної та семантичної тотожності мов і культур. У такому випадку переклад представляв би механічну операцію по заміні знаків. Зрозуміло, що такий «ідеальний» переклад на практиці неможливий. Як стверджував В. Гумбольдт, «кожна мова виражає поняття (нехай навіть і небагато) інакше, ніж інша. Дві мови – два світобачення. Різні мови – це аж ніяк не різні позначення однієї і тієї ж речі, а різні бачення її» [1].

Кожен суб'єкт перекладацької комунікації є носієм національної свідомості та національної культури, тобто поряд з універсальним змістом існує його індивідуальне переосмислення за допомогою національної свідомості та національної культури [1, с. 349].

Точний, коректно виконаний переклад юридичного тексту особливо важливий для всіх учасників міжкультурної професійної

комунікації. Юрист-перекладач несе велику моральну і правову відповідальність за якість і правильність перекладу у сфері політики, права, дипломатії, військової справи, екологічної співпраці, комерційної діяльності. Помилковий юридичний переклад негативно впливає на результат порівняльно-правового дослідження. Когнітивна інформація міститься в першу чергу в юридичних термінах. Вони володіють усіма характерними ознаками термінів: однозначність (абсолютна або відносна), відсутність емоційного забарвлення, системність, точність, стислість. Частина з них відома не тільки юристам, але й усякому носію мови, оскільки область їх застосування виходить за рамки юридичного тексту.

Домагаючись максимальної точності та еквівалентності перекладу оригіналу, перекладач виконує низку дій: 1) на етапі сприйняття ВТ – осмислення юридичного тексту на мові правової системи оригіналу в результаті вивчення як значення і сенсу окремих одиниць тексту, так і всього його змісту; 2) на етапі породження ПТ – переосмислення всього юридичного тексту з мови однієї правової системи на мову іншої правової системи, що вимагає більш складної роботи, яка передбачає співвіднесення структур мови оригіналу і мови перекладу з метою вибору оптимальних трансформаційних моделей, а також використання професійної перекладацької ерудиції, яка включає знання про контекст мовного акту, проблеми комунікації, її учасників та інші екстралінгвістичні знання. Залежно від характеру вихідного тексту переклад може не потребувати глибоких лексичних та граматичних трансформацій, у результаті чого підбір еквівалентів відбувається значною мірою автоматично. У цілому розуміння перекладу як процесу осмислення і переосмислення змісту двох текстів на різних мовах у рамках різних правових систем вимагає володіння мовною та правовою компетенціями на високому рівні, зокрема: а) вільне володіння мовою оригіналу та мовою перекладу; б) професійне володіння спеціальною юридичною термінологією; в) наявність відповідних знань у галузі порівняльного правознавства. Крім того, необхідно постійне вдосконалення техніки юридичного перекладу, яка включає такі елементи: професійно-смісловий аналіз тексту з метою визначення його тематичної приналежності; виділення опорно-ключових термінів, що складають інформаційну суть вихідного тексту; експертизу понятійно-сміслові сторони виділених

юридичних термінів на предмет виявлення відмінності в значенні між подібними термінами, що належать до різних правових систем; передачу значення шляхом роз'яснення, а не прямого переказу з урахуванням відсутності понятійної тотожності між термінами різних правових систем; аналіз лексико-граматичних і синтаксичних труднощів тексту; заключне редагування тексту перекладу з метою досягнення високого рівня його еквівалентності оригіналу. Оскільки тексти оригіналу і тексти перекладу завжди будуть належати до різних правових систем, потрібно ввести додаткові характеристики перекладацького процесу: вивчення вихідної правової системи та правової системи, на мову якої здійснюється переклад. Тлумачення-осмислення ВТ проводиться в рамках контексту, який стає підставою для правильного сприйняття мовних актів. Тому необхідно аналізувати семантику мовних одиниць не тільки в межах словника і граматичних конструкцій, але і в межах комунікативного оточення, що є унікальним для кожної оформленої думки. Юридичний контекст об'єднує в собі властивості системи мови і системи права. Його вивчення дозволяє точніше осмислити значення мовних одиниць, а також зрозуміти іншу правову систему і зіставити її з власними системами мови та права [9].

Таким чином, К.М. Левітан визначив юридичний переклад як процес конвергенції національно-культурних правових концептосфер, що базується на з'єднанні денотативного і трансформаційного методів перекладу з метою побудови «сміслового моста» між ВТ і ПТ, що забезпечує їх еквівалентність і гармонію на всіх рівнях: сенсу, значення, змісту, структури, стилю [9]. Параметрами досягнення перекладацької еквівалентності виступають: 1) денотативна еквівалентність, яка зорієнтована на змістовно-сміслову структуру юридичного тексту; при цьому денотативний зміст тексту – це загальна співвіднесеність з реальним світом, а конотативна еквівалентність стосується переданих текстом конотацій, тобто супутніх елементів значення; 2) текстонормативна еквівалентність, яка націлена на текстові та мовні норми; 3) прагматична еквівалентність, що орієнтована на реципієнтів юридичних текстів. Саме еквівалентність перекладу забезпечує спільність змісту, смислової близькості вихідного тексту та тексту перекладу [10].

Неправильно обраний варіант перекладу може спотворити комунікативний намір особи, що говорить мовою оригіналу, що

особливо неприпустимо в юридичному дискурсі. Повна адекватна передача навколишнього інформаційного поля часто виявляється неможливим перекладацьким завданням. У зв'язку із цим потрібно ширше залучати інформантів (професійних юристів) для перевірки адекватності перекладу, а також продовжувати семантичний і лінгвокультурологічний аналіз значимих для юридичного дискурсу одиниць.

У цілому можна говорити про те, що юридичний дискурс текстово неоднорідний. Для перекладачів це означає використання різних перекладацьких стратегій при роботі з різними типами юридичних текстів. У даному відношенні вбачається перспективним визначення типів тексту, що належать до юридичного дискурсу, що сприяло б визначенню перекладацької стратегії і тактик, які змогли б адекватно передавати смислове навантаження, зі збереженням домінуючих і другорядних функцій у перекладному тексті.

ЛІТЕРАТУРА:

- Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию / Вильгельм фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1984. – 400 с.
- Демецька В.В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології / Владислава Валентинівна Демецька [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1%28102_2%29/19_Demetska.pdf
- Демецька В.В. Теорія адаптації в перекладі : дис. ... докт. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / Владислава Валентинівна Демецька / Київський національний університет імені Т. Шевченка. – К., 2008.
- Джепко. Л. Практические аспекты юридического перевода договоров с английского на русский язык / Л. Джепко [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://fridge.com.ua/2011/07/osobennosti-perevoda-uridicheskitekstov/>
- Кальниченко О.А. Переклад та адаптація / О.А. Кальниченко, В.О. Подміногін // Вісник Харківського нац. у-ту ім. В.Н. Каразіна. – Харків : ХНУ, 2004. – № 636. – С. 201–206. – (Серія: Романо-германська філологія).
- Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. Карабан. – К., 2004. – 576 с.
- Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В.Н. Комиссаров [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.classes.ru/grammar/43.Teoriya_perevoda
- Кононов О. Знову про проблеми юридичного перекладу / О. Кононов [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1507>.
- Левитан К.М. Юридический перевод и сравнительное правоведение / К.М. Левитан // Российский юридический журнал. – 2012. – № 5 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.center-bereg.ru/l765.html>
- Левитан К. М. Юридический перевод: основы теории и практики / К.М. Левитан. – М. ; Екатеринбург. – 2011. – 352 с.
- Некрасова Т. П. Особенности перевода юридической терминологии с русского языка на английский язык: автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Т.П. Некрасова. – М., 2013 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.philol.msu.ru/~ref/avtoreferat2013/nekrasova.pdf>
- Николаева Ж.В. Стилистика и литературное редактирование : [учеб.-метод. пособие] / Ж.В. Николаева. – Улан-Удэ: ВСГТУ, 2004. – 80 с.
- Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови : [пiдручник] / О.Д. Пономарiв. – К. : Либiдь, 1993. – 248 с.
- Рахманин Л.В. Стилiстика деловой речи и редактирование служебных документов : [учеб. пособие]. – 4-е изд., испр. / Л.В. Рахманин. – М. : Высшая школа: Инфра-М, 1998. – 192 с.
- Рецкер Я.И. Пособие по переводу с английского языка на русский язык / Я.И. Рецкер. – М., 1982 – 159 с.
- Скакун О.Ф. Теорія держави і права : пiдручник / О.Ф. Скакун. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.
- Стилистический энциклопедический словарь русского языка / [ред. Н.М. Кожина]. – 2-е изд., стереотип. – М. : Флинта: Наука, 2011. – 696 с.
- Фарбер И.Е. Правосознание как форма общественного сознания / И.Е. Фарбер. – М. : Юрид. лит., 1963. – 206 с.
- Шабуніна В.В. Переклад юридичного тексту в контексті міжкультурної правової комунікації / Вікторія Віталіівна Шабуніна [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_6_2/220_226.pdf
- Шепелев А.Н. Язык права как самостоятельный функциональный стиль : дис. ... канд. юрид. наук / Шепелев А.Н. – Н. Новгород, 2003. – 217 с.
- Якименко О.А. Перевод и комментарий: пределы адаптации / О.А. Якименко : матер. VI Междунар. науч. конф. по переводоведению «Федоровские чтения» (21-23 окт. 2004 г.). – СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2005. – С. 508–514.
- David R. Major Legal Systems in the World Today: An Introduction to the Comparative Study of Law/ R. David, John E. C. Brierley. – Free Press, 1978. – 584 p.
- De Groot G.-R. Recht, rechtssprache and Rechtssystem: Betrachtungen uber die Problematik der Ubersetzung juristischer Texte / G.-R. De Groot // Office des publications officielles des Commuunates europeennes: Terminologie et Traduction. – Bruxelles and Luxembourg : Commission des Comm. Europ., 1992. – P. 279–316.
- Joseph J. E. Indeterminacy, Translation and the Law / J. E. Joseph ; ed. Marshall Morris. – Amsterdam : John Benjamins, 1995. – P. 13–36.
- Nord Ch. Translating as a purposeful activity: Functionalist approaches explained / Ch. Nord. – Manchester : St. Jerome, 1997.
- Sarcevic S. New Approach to Legal Translation / S. Sarcevic. – The Hague : Kluwer Law.